

האם אנחנו מוכנים למשיח? גליון מספר 3-4

שאל נא את הכהנים תורה

- א. האם אני יכול לתת יד למישהו בשבת וי"ט ולסמוך שהוא טהור או שאני צריך לחשוש שהוא טמא?
- ב. האם כסא פלסטיק מקבל טומאה?
- ג. אני עובד קשה לשמור את ביתי בטהרה, אבל מישהו טמא נכנס ופתח את המקרר, האם אני צריך להטביל את המקרר?
- ד. האם קופסת פלסטיק סגורה עם מכסה פלסטיק חשוב צמיד פתיל?
- ה. בעוד גוי אחד ביקש ממני להרשות לו לסייע לי, ניתז מפיו טיפת רוק ונגעה בי, האם נטמאתי?
- ו. בעודי אוכל מהקרוב שלמים הרגשתי קדושה וטהרה יתירה, מיד פתחתי את כתבי האריז"ל והדברים היו בהירים, ישבת כך למעלה משעתיים כמו בעולם אחר. כשגמרתי רציתי להמשיך באכילת הקרבן שלמים, האם זה נחשב היסח הדעת?
- ז. אני כמובן מוכן ומסכים להטביל את השטריימל שלי אם יש צורך, אבל האם שטריימל אכן מקבל טומאה?
- ח. האם כסא פלסטיק עם רגליים של ברזל מקבל טומאה? ומה אם הטומאה רק נגעה בחלק הפלסטיק?
- ט. בעודי מנקה את השלחן מהסעודה, הזזתי כוס שיוולדת שתתה ממנו, האם נטמאתי?
- י. היו לי תפוחים על השלחן, הילדים שלי במשחקם השפריצו מים לכל עבר, והתפוחים נרטבו בלי כוונה, האם הוכשרו בכך לקבל טומאה?

הלכתא למשיחא

הנביא אומר 'ובלע המות לנצח', לעתיד לבא לא יהיה מיתה, אעפ"כ מוטל עלינו ללמוד הלכות טומאת מת משני טעמים, א. אנו לא יודעים מתי תתקיים הנבואה, וזה לא מוכרח שיהיה ביום שיבא משיח, ב. יש מחלוקת לענין גויים אם מטמאים במיתתם, יש סוברים שמטמאים אפילו באהל, ויש סוברים שמטמאים במגע ובמשא, ויש סוברים שאין להם טומאה כלל. הרמ"א פוסק שלכתחילה יש להחמיר אפילו באהל. ממילא בשבעה חודשים לאחר מלחמת גוג ומגוג שיהיו הרי ישראל מלאים בחללי הגויים, יהיו הלכות אלו מאוד נוגעים.

ישנם דרגות רבות לטומאה, טומאת מת הכי גבוהה, ונקראת אבי אבות הטומאה. ישנם שלשה דרכים שמת מטמא, במגע, משא, ואהל. מגע הוא אם אתה נוגע במת. משא היינו בהגבהת המת גם בלי ליגע בו. בכלל משא גם היסט שזהו הזזת המת גם בלי ליגע כגון ע"י מוט. ואוהל הוא אם אתה או אחד מאיברך מעל גבי המת או להיפך שהמת מעל גביך, או אם אתה והמת ביחד מתחת לאותו גג.

תהליך הטהרה לאדם או כלי המקבל טומאה שנטמא הוא לקבל הזאה ממי חטאת ביום השלישי והשביעי לטומאתם, ביום השביעי טובלים במקוה ונעשים טבול יום עד להערב שמש שאז נטהרים לגמרי.

התורה אומרת 'וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב', המילה חרב היא מיותרת, ודרשו חז"ל שזה מלמדנו שחרב נטמאת באותה דרגה של המת, וממילא יש בכחה לטמא אדם וכלים כמו המת, וכמו שהמת עושה אדם וכלים אב הטומאה כמו כן חלל חרב עושה אדם וכלים אב הטומאה.

וישנם שלש דעות בראשונים מה נכלל ב'חלל חרב', א. יש סוברים שזה כולל כל כלי מתכת שנטמא מהמת ע"י מגע או אהל (רש"י רא"ש ור"ת נזיר נד, ב), ב. יש סוברים שזה כולל לא רק כלי מתכת אלא כל הכלים חוץ מכלי חרס (רמב"ם טר"מ ה-ג, ר"י מסימפונט נזיר שם, והגר"א), ג. ויש סוברים שזה כולל רק את החרב שהרגה את המת (ר"ח פסחים יג, בשם הגאונים).

גם יש מחלוקת בין הראשונים באיזה אופן מטמא החלל חרב להיות אב, א. יש סוברים בכל אופן ואפילו באהל, ב. יש סוברים דוקא במגע ובמשא ולא באהל, ג. והרמב"ם וגר"א סוברים דוקא במגע.

עוד נקודה שיש בה מחלוקת היא לענין אם כל מי שטמא שבעה ימים, צריך לקבל הזאת מי חטאת, או רק אדם וכלים שנטמאו ישר מהמת, במגע משא או אהל, אבל לא ע"י חלל חרב.

כל נדונים אלו שיש בהם מחלוקת וספיקות יוכרעו ע"י הסנהדרין לעתיד לבא

למשל: אתה מתכוונן להקרבת הקרבן פסח, וכבר עשית הזאה לכל המשפחה ולכל הכלים שבבית, ונכנסת לבית להתלבש בקיטל, ונזכרת ששכחת לעשות הזאה על מפתחות הרכב¹ שהיו באהל המת, יש מחלוקת ראשונים אם נטמאת בכניסה לחדר בלבד או דוקא אם הזזת את המפתחות גם בלי נגיעה או דוקא אם נגעת בהם.

למדנו עד כה שאדם או כלי שנגעו במת נעשים אב הטומאה ונטמאים לשבעה ימים. והנה כשחזרו בני ישראל ממלחמת מדין כתוב בתורה 'וכבסתם בגדיכם ביום השביעי', למדו חז"ל מכאן שכלי שנגע באדם שנגע בכלי שנטמא ממת ג"כ נטמא טומאת שבעה, ויש בו כח לטמא אדם וכלי להיות ראשון.

למשל: אם נגעת במפתחות של חבר שלך שהיו באהל המת, בנגיעה במפתחות נטמאת באב הטומאה וכל בגדיך ואפילו התפילין שעל ראשך נטמאים ג"כ באב הטומאה, ומאז והלאה בכל פעם שאתה מניח את התפילין, אתה נעשה ראשון לטומאה ותצטרך טבילה והערב שמש להיטהר.

על פי מה שלמדנו אומרת המשנה, אם נטמאת ממת ונעשית אב הטומאה, אם אתה נוגע באדם הוא נעשה רק ראשון לטומאה, וטמא יום אחד, טובל במקוה, וצריך הערב שמש, ואז נטהר, אבל אם נגעת בכלי, הכלי נטמא בטומאת שבעה כדין אב הטומאה, ובכח הכלי לעשות ראשון.

אם כלי נגע במת (למשל מטה), נטמא טומאת שבעה, אדם שנגע בכלי (מטה) ג"כ נטמא בטומאת שבעה, אם נגע האדם בכלים אחרים, הם ג"כ נטמאים טומאת שבעה.

אם הכלי שנגע במת נגע בכלי אחר (המטה נגעה כסא) שניהם טמאים טומאת ז', ואדם או כלי שנגעו בכסא טמאים יום אחד.

כלי שנטמא באדם שנגע במת, טמא ז' ימים, ואם הכלי נגע בעוד כלי השני רק נטמא מדין ראשון לטומאה ולא טומאת שבעה.

מה שלמדנו שאדם שנטמא מאדם שנטמא ממת אינו אלא ראשון, זהו רק אם האדם אינו עדיין נוגע במת, אבל אם הוא עדיין נוגע במת, זה נקרא טומאה בחיבורין, ונטמא האדם השני טומאת שבעה ג"כ כאילו הוא בעצמו נוגע במת. אמנם יש מחלוקת בין הראשונים אם טומאה בחיבורין הוא מן התורה או רק מדרבנן.

טומאה בחיבורין רק מועיל לגבי האדם השני, כלומר האדם שנוגע באדם שנוגע במת, אבל אדם שלישי שנוגע באדם השני אינו נטמא טומאת שבעה, אלא רק טומאה לאותו יום כדין ראשון לטומאה².

וז"ל תדב"א פל"א אבי שבשמים גלוי וידוע הוא שאתה יושב ומצפה להן לישראל מתי יגיעו ימות בן דוד ותמצא בישראל מהן בעלי מקרא מהן בעלי משנה מהן בעלי מו"מ באמונה, מעיד אני עלי שמים וארץ שהקב"ה יושב ומצפה להן לישראל וכו', וכמה תגדל שמחתו יתברך כשיבא לפקד את ישראל וימצא אותם יודעים את התורה כולה וכו' וכמה יקבלו תודה ורצון מאתו יתברך שהם זכו לנפשם וזכו לכלל ישראל שלא נשארו בבושה וכו' (חפץ חיים מאמר תורה אור פרק ט).

¹ חכם אחד העיר דאפשר דמפתח של מכונית הוי כבירית תהורה [שבת סג]: דהוי תשמישי כלים דטהור, דאינו דומה למפתח רגיל דזהו תשמיש אדם להשתמש במפתח לפתוח הדלת, אבל במכונית ההשתמשות הוא במכונית והמפתח רק מאפשר להשתמש במכונית כבירית.

² זהו שיטת הרמב"ם פ"ה ה"ב מטומאת מת, ושיטת תוס' נזיר מב: דאיכא טומאה דרבנן לשלישי.